

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H

NR. NISSUM HØJSKOLE OG EFTERSKOLE

NUMMER 4 · MAJ 1983 · ÅRGANG 75

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

Aftenandagt på forældredagen 1983

Vi hørte sangkoret synge den svenske forfatterinde Lina Sandells »Bred dine nådesvinger« på originalsproget. Denne smukke salme står i »De unges Sangbog« under afsnittet »Ved møders begyndelse og slutning«. Det sidste nævner jeg for at understrege, at bønnen i salmen på glimrende vis kunne stå alene som afslutning på denne forældredag. Dog – jeg ønsker ikke at bryde traditionen, der går ud på, at vagthavende lærer holder andagten; men vil derimod fortælle lidt om en aftensang på en almindelig hverdag.

De fleste sang med, og næsten lige så mange så ud til at høre, hvad der blev sagt, men der var også enkelte, som ikke var optaget af andagten. I lektietimen bagefter snakkede jeg med én, der havde været udeltagende og virket småforstyrrende på sine omgivelser. Jeg prøvede at gøre ham begribeligt, at det er distraherende både for den, der holder andagten, og for dem, der sidder nærmest, og som gerne vil høre efter. Vi nåede egentlig til en større forståelse, men værelseskammeraten tog ham i forsvar og sagde, at jeg også godt kunne få at vide, hvor irriterende det var for dem, at vi altid forlangte, at alting skulle »gå på skinner«, som han kaldte det. De havde lige været i gang med noget spændende på deres værelse, da klokken ringede til aftensang. »Hvis man så ikke kommer hurtigt nok, skynder lærerne på én. Umiddelbart efter skal der være fuldstændig tavshed i salen, og efter sidste vers kan I ikke få os hurtigt nok op på værelserne til lektietimen. Så er det da klart, at vi ikke gider høre jer prædike om næstekærlighed – og det får I endda penge for!« Uden at give ham ret spurgte jeg om, hvad det var for noget spændende, de havde været så optaget af, før klokken ringede, og han viste mig beredvilligt en nyindkøbt mini-computer med diverse indbyggede makabre morskabsspil. Jeg ved ikke, om alle her til stede er klar over, hvordan et sådant spil er indrettet, men kan I forestille jer en lille TV-skærm, hvor man skal kæmpe mod teknikken ved på det helt

rigtige tidspunkt at trykke på en knap, der sender en raket af sted efter en pludseligt opdukket fjendtlig jagermaskine, så har I forstået noget af idéen bag vanviddet. Hvis man rammer rigtigt, står der »boom« og »crasch« over hele skærmen, og med små »bib bib« digitaltal kan det aflæses, at man har fået 570 points for sin enestående dåd. Bagefter kan man stille apparatet om til racerførsel, og er man rigtig heldig, kan man indkassere 5770 points for at køre en ældre dame ned i et fodgængerfelt – »bit – bit, crasch – splasch«. Det er måske lidt overdrevet at fortolke det sådan, men det er da ikke helt uforståeligt, at det må være lidt af en nedtur bagefter at overvære en andagt, hvor der bliver fortalt, at vi, som Jesus, skal give os selv for andre, at de handlinger, vi gør i hans navn, hverken giver os hæder eller ære, og at vi ikke ved gerninger kan sikre os frelse. Der lyder kun et enkelt »bib«, og digitalskærmen viser 0 point.

En sådan samtale på et værelse en aften er ikke så lidt af en provokation mod stedets lærere i almindelighed og skolens holdning i særdeleshed, men det er så sandelig også en dør på klem. En udfordring, der er til at tage og føle på. Det vil ikke være rigtigt af mig at uddybe den efterfølgende snak, men jeg vil supplere med et citat fra naboskolens jubilæumsskrift. Der tages udgangspunkt i et kendt Vilhelm Beck udtryk: »Man kan godt begynde en samtale i rendestenen og ende i Himlen«. Fortsættelsen er: »Det oplever vi såvel i dag som for 10 år siden. Samtalen mellem os »gamle« og den unge kan godt begynde med en »Maxi Puch« og alligevel ende med en samtale om Jesus og hans betydning. Ikke blot over for og med unge fra kirkelige hjem, men ofte i endnu højere grad med unge, der ikke har mødt så meget af kristendommen i hverdagen, at det har afskrækket dem.«

En af vore store opgaver er at skabe en tilværelse for hinanden, der er Gud og os selv værdig. Da Gud gav verden liv, gav han naturen liv – men mennesket fik livet at leve.

Kristian Jeppesen

Portrætter af bestyrelsesmedlemmer

X

Gerda Thygesen

Barndomshjem og skolegang

Naar man bliver stillet over for dette at skulle skrive noget om sit livsforløb, holdninger og tanker med henblik paa høj- og efterskole som saadan, kan det godt være lidt svært, da jeg for mit vedkommende ikke synes, der er saa meget at berette om; men tankerne gaar straks til barndomshjemmet i Videbæk, Vørgod sogn, hvor mine forældre havde en gaard. Jeg blev født den 7/8 1934 som nr. 3 af en søskendeflok paa syv. Vi blev fra den tidligste barndom vist vejen til kirke og missionshus, hvad der nok har præget mig livet igennem. Jeg fik min skolegang i en lille 2-klasset skole, og gik, modsat mine kammerater, med sorg fra skolen den sidste dag, da jeg gerne ville have fortsat med henblik paa en lærergerning, men dengang kunne man ikke altid som i dag faa sine ønsker opfyldt, hvad uddannelse angaar, da det jo var et økonomisk spørgsmaal.

Ungdomstid og højskole

Vi maatte ud at tjene, og for mig blev det til gode pladser i hus, forretning og som serverings- og stuepige paa KFUM i Skjern.

At jeg skulle paa højskole, var der for mig

ingen tvivl om, og jeg tror, at det var fordi mine forældre begge havde været paa henholdsvis Rønne og Tommerup, og naar de omtalte deres højskoletid, var det altid med en tone af højtidelighed, saa vi ligesom fornemmede, at dette var noget ganske særligt. For mig blev det derfor til 3 rige mdr. i 1956 paa Haslev Højskole, da nuværende biskop Henrik Christiansen var forstander. Da jeg tog derfra, syntes jeg, at jeg havde faaet en masse ud af det; men i dag efter de mange aar kan jeg se, at dette ophold ikke bare havde givet gode skolekundskaaber, men ogsaa en aandelig ballast for livet. Derfor kunne man ønske, at skoler med den samme holdning altid maatte være fyldt til bristepunktet

Landmandskone og skolenævnsmedlem

Jeg blev gift i 1956, og vi bosatte os i Dejbjerg ved Skjern paa en ejendom. Her har vi i flere sammenhænge, i arbejde i menighed og samfund, haft en rig berøringsflade med baade børn, unge og ældre.

Da der blev inført skolenævn ved alle skoler, blev jeg medlem af nævnet ved Dejbjerglund skole, og efter otte aar, heraf en periode som formand, fik jeg tre aar ved Byskolen i Skjern. Jeg maa erkende, at jeg især i de sidste tre aar flere gange har følt, at vi i folkeskolen manglede de børn, forældre og lærere, som var gaaet over i de kristne friskoler. Dermed er ikke sagt, at jeg ikke tror, at der er brug for disse skoler. Det er der nok paa sine steder; men vi maa gøre os klart, at der i dag er haardt brug for disse læreres og hjemms holdning til at præge folkeskolen.

Nr. Nisum Efterskole

Hvad efterskolerne angaar, er der for mig ingen tvivl om andet, end at de er fuldt berettigede. Et saadant ophold er en god ting netop i den alder, hvor unge mennesker formes, og hvor de er saa let modtagelige. Her betyder kammeratskabet ogsaa meget og dette, at de lærer at omgaas andre.

Da nr. 3 af vore børn ønskede et efterskoleophold, faldt valget på Nørre Nisum, først fordi det er en I.M.-skole og saa dette, at der er en del idræt paa programmet, som jeg tror er en god ting for unge af i dag, som har saa megen fritid. Det blev til et ophold for 2 af

vore børn, og vi fornemmer, at skolen har formaaet at give dem et godt grundlag at leve livet videre paa.

I skolens bestyrelse

Da Jens Frandsen i 1982 kom og spurgte, om jeg ville lade mig opstille til at vælges som hans afløser i bestyrelsen, syntes jeg, at det skulle have været en, som havde større tilknytning til skolen. Jeg indvilgede dog i det og blev valgt, og det har jeg siden været glad for, da jeg har følt mig velkommen og befundet mig godt i kredsen af bestyrelsesmedlemmer. Det er jo blevet skolearbejde paa en anden maade, end jeg var vant til, og jeg maa her indskyde, at jeg til tider ønsker, at noget af det, som sker paa en efterskole, maatte kunne overføres paa folkeskolen – det være sig baade økonomisk og holdningsmæssigt.

Naar jeg kommer til N.N. og læser skolens motto over indgangsdøren: »Bed og arbejd«, kommer dette ønske frem, at de to ting altid maa følges ad i hverdagen paa denne skole. Vil det være saadan, tror jeg paa en god fremtid for vores skole.

Mit ønske her skal være, at der fremover maa gaa mange unge ud fra denne skole, fyldt med gode kundskaber og en aandelig ballast, som kan bære livet igennem.

Gerda Thygesen

Hvem vil forære os en gammel motor?

Efter ferien tager vi vort nybyggede motorlære-værksted i brug. Vi får derfor brug for:

- plæneklippermotorer
- knallerter
- motorcykler og scootere

Hvis du har stående ovennævnte effekter, som du alligevel ikke bruger, vil det glæde os meget, hvis du vil *forære* os dem.

Henvendelse til skolens kontor (07) 89 10 04, og tingene vil blive afhentet inden for en rimelig afstand.

P.S.: Ældre biler med funktionsdygtig motor modtages også med tak.

30 elever + Kristian

55 år (H)

Kontingent

Elevbladet sendes ud til	1888
Gratis til skoler, foreninger o.a.	108
Kontingentbetalende medlemmer	1780
Pr. 13.5.83 har flg. antal betalt	997

Der mangler kontingent fra	783
997 medlemmer har betalt	kr. 48.547,70
I gennemsnit	ca. kr. 48,50

Tak til de 997.

Hvornår lader de 783 høre fra sig???

Venlig hilsen

Poul Jeppesen, Sejbjerg 43,
Nr. Nissum, 7620 Lemvig

Nr. Nissum Høj- og Efterskoles
elevforenings girornr. er 8 03 62 33.

REPRÆSENTANTSKABSMØDET

lørdag den 19. marts 1983

Pastor *Storebjerg* indledte repræsentantskabsmødet med morgenandagt, hvorefter formanden, K. E. Sørensen, bød velkommen.

Næstformand i bestyrelsen, pastor *H. K. Jørgensen*, Vejrum blev valgt til mødets dirigent.

Grundtvigs skoletanker

K. E. Sørensen indledte sin beretning med nogle tanker om vor skole i 200 året for Grundtvigs fødsel: Det er naturligt, at vi på en højskole og efterskole understreger, at 1983 er 200 året for Grundtvigs fødsel. Vi kalder os en IM og KFUM & K skole, men uanset, hvilken grundholdning en friskole står for, kan vi trække linierne tilbage til Grundtvigs idé om det levende ord, der skulle oplive og oplyse unge under et ophold på en fri skole.

Grundtvig var overbevist om, at ungdomsårene er »åndens skabertime«. Da har mennesket den største modtagelighed, og derfor er det vigtigt, at netop ungdommen bringes under god, åndelig påvirkning, der kan give, hvad han kalder, en folkelig dannelse. Grundtvig hævdede, at denne dannelse skal gives gennem historisk-poetisk oplysning, hvor modersmålet og »det levende ord« sidder i højsædet. Han kaldte alle de eksisterende skoler »skoler for døden«, og derfor var det ham magtpåliggende at starte en ny skoleform: »skoler for livet«, hvis hovedopgave skulle være at kaste lys over menneskelivet og hjælpe den enkelte til at leve livet rigere.

Det vigtigste er, siger han et sted, at man får det rette syn på, hvad det vil sige at være menneske. Mennesket er skabt i Guds billede, en mageløs, underfuld skabning, et guddommeligt eksperiment, hvor støv og ånd kan gennembrænge hinanden og forklares i en fælles guddommelig bevidsthed.

Såvidt Grundtvig og Grundtvigs højskole-tanker. Meget har forandret sig gennem åre-

ne siden Grundtvig, men det, jeg har citeret fra hans højskole-tanker, kan vi fuldt ud tilslutte os i 1983 på en IM skole.

Og spørger vi, hvorfor Danmarks frie efterskoler har så stor søgning i disse år, er svaret, at her er skolen for livet, her oplever unge midt i en rodløs og materialistisk tid at:

Mennesket er i Guds billede skabt
med levende ord på sin tunge.

Årets gang på skolen

Derefter gik formanden over til beretningen: Det forløbne år har for bestyrelsen været et godt og roligt arbejdsår. Det daglige arbejde her på skolen har ikke givet anledning til ekstraordinære punkter på vores dagsorden, og det er vi meget taknemmelige for. Ikke så meget for vores skyld, men fordi det er udtryk for, at skolen er gået godt. Det er ingen selvfølge. Derfor er det værd at nævne.

Arbejdet på værkstedsbygningen er gået planmæssigt. Kristian Jeppesen, Ejvind Juhl og nogle elevhold har præsteret et 1. klasses arbejde, og da det er foregået som delvist selvbyggeri, har vi sparet en del penge, og eleverne har samtidig erhvervet en masse nyttig viden om husbygning, som de uden tvivl vil have glæde af senere.

Ved siden af værkstedsbygningen har vi fået opført en ny cykelstald. En dejlig bygning velegnet til formålet. Tak til Kristian Jeppesen for din andel også i dette byggeri.

Vi har fået nyt tag på den ældste del af hovedbygningen, og den store skorsten er blevet sat om. Det gamle tag havde ligget siden bygningens opførelse i 1923. Samtidig med disse reparationer blev foretaget en del nødvendige isolationsarbejder, så vi nu har den ældste bygning i pæn og tidssvarende stand.

Et udvalg med Gravensen i spidsen har arbejdet med et projekt omkring en vindmølle til supplement for skolens el-forsyning.

Den midlertidige barak øst for hovedbygningen bliver til overs, når værkstedsbygning-

gen er færdig. Vi undersøger for tiden, om der kan findes et velegnet sted ved sø, å eller fjord, hvor vi kan købe en grund til placering af barakkken – eller lad os kalde den pavillon – og således udnytte den til week-end hytte eller lejrskole for vore elever.

Breidablik har vi talt en del om. Vi udnytter den ikke for tiden, men foreløbig er den lejet ud, så den forfalder ikke. Jorden er lejet ud til landbrugsskolen. Vi har ikke landbrug mere.

Højskolen hviler stadig, men den er ikke glemt. Nye ideer og realistiske forslag bliver taget op til drøftelse i den rækkefølge, de indløber.

På bestyrelsens vegne vil jeg udtrykke en stor og varm tak til forstanderpar, lærere og øvrige medarbejdere. Tak for jeres store slid og gode indsats, for jeres måde at drive skole på og for jeres vilje til at skabe et trygt og hjemligt klima her på skolen. Tak til repræsentantskabet, til forældrekrederen – til alle, der beder og arbejder for vor gamle skole.

Regnskabet ved revisor Ravn

Revisor Ravn gennemgik skolens regnskabsb for 1982 samt budget for 1983. Regnskabet viste et overskud før afskrivninger på 1.232.951,- kr. og efter afskrivningen, hvori bl.a. indgår bygningsafskrivning (prioritetsafdrag – 570.093,-) samt henlæggelse til byggefond (550.000,-) viste regnskabet et overskud på 99.477,- kr. Statusopgørelsen vedr. aktiver og passiver pr. 31/12 1982 balancerede med kr. 18.024.484,-.

Spørgsmål til formandens beretning og regnskabet.

Mads Høgsgård: Hvor meget har de nye bygninger kostet?

Revisor Ravn: Værkstedbygningerne har kostet 675.000 kr., og som det ses af regnskabet har skolen betalt 550.000 kr. i år.

»Kan man regne med, at staten i disse sparetider fremover vil give 85% i tilskud?

Revisor Ravn: Jeg tror ikke, at der er stor sandsynlighed for, at staten vil røre ved de 85% tilskud. Det alvorligste i øjeblikket er nok, at mange kommuner vil skære ned på den kommunale støtte.

Thomas Mogensen: Eksempelvis kan næv-

nes, at Lemvig kommune har sat et maximumbeløb på 4.500 kr. på deres tilskud. Jeg vil gerne opfordre repræsentantskabet til hver især at gøre deres indflydelse gældende hjemme i kommunerne over for de folkevalgte politikere.

Efter disse spørgsmål blev formandens beretning og regnskabet enstemmigt godkendt.

Valg af bestyrelse og to suppleanter

Bruno Graversen præsenterede de 3 nye kandidater til bestyrelsen: *Egon Bjerg*, *Dybe*, *Tage Støvring*, Nr. Nissum, og *Aksel Kristensen*, Resen.

K. E. Sørensen anbefalede de to bestyrelsesmedlemmer, der var på valg, og som tog imod genvalg: *Elisabeth Hejbøl* og *H. K. Jørgensen*. Resultatet af afstemningen blev, at *Elisabeth Hejbøl*, *H. K. Jørgensen* og *Egon Bjerg* blev valgt til bestyrelsen. *Aksel Kristensen* og *Tage Støvring* blev suppleanter.

Aktuelt fra skolen ved Bruno Graversen:

Siden sidste repræsentantskabsmøde er der sket en hel del. Jeg skal i min beretning

---

40 år (H)

5 år (H + E)

forsøge at fremhæve de væsentlige ting og komme med kommentarer til enkelte.

27/3 1982 startede et forårskursus i lighed med det, der starter i dag. Emnet var: Påskeblomst, hvad vil du her? Elevholdet sluttede skoleåret i juni med 138 elever.

Inden de blev hjemsendt var vi alle på en 4-dages tur til Nordjylland. – Det var et godt skoleår, der afsluttedes i 1982.

I sommerferien blev der afholdt følgende kurser:

Juniorkursus med lille tilslutning. Fremover vil man sætte et minimumsdeltagerantal på 50.

Musikkursus i samarbejde med Indre Missions musiksekretariat i Børkop. Det afholdes ikke i år.

Forbundscamp. Skolen står som medindbyder sammen med KFUM's Idrætsforbund. Stor tilslutning.

Schweitzuren for tidligere elever og interes-

serede forløb godt. Der afholdes en lignende tur denne sommer.

Nordisk Kristeligt Lærerstævne afholdes hvert 4. år på skift mellem de nordiske lande.

DMS-repræsentantskabsmøde blev afholdt en week-end, inden skolen startede.

Skoleåret 1982/83

Vi startede skoleåret med 137 elever. Er i øjeblikket 134 elever. Vi har budt 3 nye lærere velkommen. I september havde vi ture. 10. klasserne var i Luxembourg, 9. kl. i Berlin og 8. kl. i Nordsjælland. Turrapporterne fra eleverne vidner om et stort udbytte. Vi oplevede elevholdet indtil jul som et noget frustreret hold. Vi havde nogle mærkelige utryghedsfølelser. Det resulterede i 2 bortvisninger. – En elev rejste i oktober. – Efter jul skete en mærkelig forandring i retning af større fællesskabsfølelse og solidaritet med det, som skolen står for. Jeg tror stadig,

at også dette skoleår vil blive et godt år både kundskabsmæssigt og oplevelsmæssigt – ikke bare for os, men i lige så høj grad og ikke mindst for eleverne. Vi er en holdnings-skole, en oplevelsesskole, og det må og skal markeres.

Vi har i år kun afviklet én terminsprøve – det var i ugen før vinterferien.

Der har været en del besøg her på skolen af foreninger og klubber, der ønsker at se skolen og høre om skoleformen m.v.

I dag byder vi velkommen til forårskurset 1983 med 90 deltagere. Det kan vi gøre, fordi vi sender eleverne i erhvervspraktik i denne uge. I forlængelse af forårskurset følger KFUM's Idrætsforbunds påskekursus med ca. 45 deltagere.

I sidste uge havde vi en orienteringsaften for nye forældre og elever. Det ser ud til på nuværende tidspunkt, at vi bliver 126 elever til næste skoleår – et led i vores plan om nedgang i elevtal. – 19 elever på 8. kl., 56 på 9. kl. og 51 på 10. kl.

På trods af elevtalsnedgangen undgår vi lærerafskedigelse. En stor del har søgt optagelse på kursus, hvilket betyder en del timerreduktion.

Vi har startet spejderarbejde op i løbet af året – og indrettet et spejderlokale.

Værkstedbygningerne er blevet nævnt. I er meget velkomne til at se dem.

I år har vi færre sommerferiekurser – nemlig 3. Det er en bevidst styring.

De kommende år er spændende for efterskolen med hensyn til elevtal. Nye skoler dukker op, kommunerne nedsætter deres støtte, der er færre børn på landsplan. Staten har stillet krav om, at de frie skoler skal spare 16,3 millioner kr. for indværende år. Trods disse ting er der grund til optimisme og stor tro på fremtiden. Vi har et stort og et godt bagland, som vi kan være stolte af og glade for. Det skal selvfølgelig plejes. Men det tror jeg også, vi kan.

Elevforeningen ved Poul Jeppesen.

Elevforeningen er en forening uden bestyrelse. Vi arbejder hen imod skolens 100 års jubilæum i 1987. Et udvalg er gået i gang og har fundet meget kildemateriale frem. Vi vil gerne her efterlyse materiale – det være sig

brochurer, billeder, sange m.m., som man vil stille til rådighed for skolen.

Vi har en jubilæumskonto – der efter overførsel af 10.000 kr. fra elevforeningen i år – er på 26.700 kr. Vi håber, at vi kan nå op på 50-60.000 kr. Vi vil gerne kunne gøre jubilæumskriftet så billigt som muligt.

Vi betaler 450 kr. årligt til Landsforeningen af Højskoler. Vi vil gerne høre repræsentantskabets mening, om vi stadig skal være med i denne sammenhæng.

Elevbladet har jubilæum i år. Det er den femoghalvfjerdsindstyvende årgang. Vi har eksemplarer fra alle årgangene på nær 1911-12-13 og 14. Før 1907 udkom der ikke noget elevblad.

Bladet har fået ny forside – og det er meningen, at vort fotohold skal forny billedet på forsiden hver gang. På side 2 har vi en lærerandagt. Præsentationen af bestyrelsesmedlemmerne fortsætter.

Vi har haft 1532 betalende medlemmer sidste år. Bladet bliver sendt ud i 1900 eksemplarer. En del foreninger, højskoler og andre efterskoler får frieksemplarer.

Elevforeningen sluttede med et overskud på 18.000 kr. De 10.000 kr. er overført til jubilæumsfonden.

Med hensyn til sommerelevfesten er den fastsat fremover til søndagen før Kristi Himmelfartsdag.

Eventuelt

K.E. Sørensen takkede tømrermester H. P. Hansen for 20 år i bestyrelsen. De tre nye lærere, Jette og Poul Trelborg og Bjarne Jørgensen, blev budt velkommen og præsenteret.

Carl Damtoft spurgte, om Nissum-stævnerne stadig havde den samme værdi som førhen.

Poul Jeppesen svarede: Vi må nok erkende, at det har de ikke. De er også faldet væk i Nykøbing og Viborg på grund af ringe tilslutning.

Vinderup og Vorgod-stævnerne kører stadigvæk. I Vorgod starter stævnet midt på dagen, hvor vi satser på det sportslige samvær. Den 29. januar havde skolen en aften i Herning KFUM. Det var en god aften – og en god reklame for skolen. Lignende arrange-

Luther – Grundtvig

Af sognepræst J. K. Noe (elev 1959)

Man kan kalde det tilfældigt – eller se en højere styrelse i, at vi i efteråret 1983 kan fejre henholdsvis 500 og 200 års fødselsdag for Luther og Grundtvig, de to personer, som vel har betydet mest for dansk kirkeliv.

Tilfældigt eller ikke, så er det godt at have nogle festlige højdepunkter, og det er ingen skade at forberede dem i god tid.

Det er ikke længere siden end 1967, vi fejrede 450-året for reformationenens begyndelse, og jeg kan huske, at jeg i den anledning var til gudstjeneste i Bregnet kirke. Prædikant var Agri-præsten, S. E. Sørensen. Ved den lejlighed fik jeg et lille festskrift af dr. theol. Thestrup Pedersen, som med kirkeministeriets velvilje var udsendt som en gave til menigheden. Dette skrift er stadig helt aktuelt, og jeg har plukket følgende:

Uden at ville det gav Luther med sine 95 tesar på kirkedøren i Wittenberg stødet til den begivenhed, vi kalder *reformationen*. Reformationen betød et brud i den vesterlandske kirke, der ikke siden er helet. En ny kirkeafdeling opstod, opkaldt efter Luthers navn, men helt imod hans eget ønske. I 1522 skriver han nogle bemærkelsesværdige ord, der stadig står som en udfordring til »Den evangelisk-lutherske kirke«:

Først og fremmest beder jeg om, at man vil tie med mit navn og ikke kalde sig lutherske, men kristne. Hvad er Luther? Læren er dog ikke min ... hvordan er det kommet så vidt med mig elendige, stinkende ormesæk, at man har opkaldt Kristi børn med mit ulyksalige navn?

Luther minder os om, at det ikke er hans person, vi fejrer, men hans budskab. Kun, hvad der var uforeneligt med de første krist-

nes gudstjeneste, måtte falde ved reformationen. Det afgørende: døbefont og nadverbord blev stående, men som noget nyt kom prædikestolen til, og den taler sit eget klare sprog om Luthers reformatoriske gerning: evangeliet forkyndt på modersmålet skulle være gudstjenestens bærende midtpunkt. Derfra faldt der nyt lys over Bibelen, kirken og menighedslivet.

Kirkens grund

skal ikke være pavedømmet, (som har holdt kirken i »et babylonisk fangenskab«), men

Skriften alene

Luthers syn på Bibelen er præget af en ejendommelig dobbelthed. På den ene side opfatter han hele Bibelen som hellig skrift, inspireret af Gud. Bestandigt fremhæver han dens klarhed, dybde og visdom. Præsten skal lære af apostlene, derfor skal han nøje følge sin tekst. Han skal ikke finde på, hvad han skal sige, men gentage skriftens ord. Ordets virkning overlader han til Gud.

På den anden side går Luther hårdt imod dem, der bruger Bibelens ord i flæng, (herunder tildels det fundamentalistiske syn). Man

---

menter er skolen meget interesseret i at komme ud til.

Efter enkelte andre kommentarer sluttede repræsentantskabsmødet med salmen: »Alt står i Guds faderhånd«.

ref.: Hanne Møller Kristensen

må se på hovedsagen og tolke de dunkle steder ud fra de klare. – Kristus er skriftens hovedindhold.

Et kendt luthersk tolkningsprincip er, at ethvert skrift skal bedømmes efter »om det driver på (til) Kristus«. Derfor kan vi også sige, at *skriften alene* er lig *Kristus alene*.

Endnu et hovedord følger sig til, nemlig *troen alene*, hermed udtrykkes ikke et nyt princip, men præcis det samme, som når Luther sagde *skriften alene Kristus alene*. Hvilken Kristus nemlig? Den Kristus, som skriften bevidner, og som menigheden i troen bekender sig til.

Sit evangeliske gennembrud, at *vi frelses af troen alene* fik Luther i »tårnkammeroplevelsen«, hvor det ved læsningen af Rom. 1,17 blev ham klart, at hvis *Guds retfærdighed* skal blive til frelse for enhver, som tror, så kan den ikke være vor fortjeneste, men må være lig *Guds barmhjertighed*. Luther siger: »Sådan blev min ånd oprejst. Thi Guds retfærdighed betyder, at vi bliver retfærdiggjort og forløst ved Kristus. Nu forandredes disse ord til liflige ord. I dette tårnkammer har Helligånden åbenbaret mig skriften.«

Efter sigende tog Luther sin pen og føjede til i sin bibel ved Rom. 1,17: »Den retfærdige skal leve af tro (alene).«

For Luther betød det evangeliske gennembrud løsningen på to problemer: både en løsning af et gennemgribende eksegetisk, teologisk problem og en løsning på de sjælekvaler, der gennemrystede ham.

Gennem sin personlige klosterkamp nåede Luther frem til erkendelse af, at vi frelses ved troen alene, ikke ved lovgerninger. Mennesket, siger Luther, vil altid søge at opstille sin egen retfærdighed, men denne retfærdighed er en mølædt klædning. Alene Guds retfærdighed frelser os. Den er en »fremmed retfærdighed«; vi kan ikke selv præstere den. Den tilsiges i Guds ord og modtages kun som gave ved »troen på Kristus alene«.

Det var i sin livslange bundethed til Kristusbekendelsen, Luther gjorde op med sin tids kirkelige vildfarelser, vel at mærke ikke for at stifte en ny kirke, men for at kalde kirken tilbage til den gamle Kristus-bekendelses grund.

Luther fik betydning ikke blot som teolog

og reformator. Hans virke kom til at sætte skel i Europas historie på snart sagt alle felter.

Grundtvig

Luthers 500-års dag vil måske i nogen grad komme til at stå i skyggen af 200-års dagen for Grundtvigs fødsel i Udby præstegård den 8. sept. 1783, idet Grundtvig som ingen anden har præget dansk folkeliv i kirke og hjem, skole og samfund. Vi vil komme til at opleve et år, hvor Grundtvig i tale og skrift vil blive så rigeligt omtalt, at nogen videre omtale her ikke er påkrævet.

Dog skal det nævnes, at der fra Grundtvig går en både åbenbar og skjult linje til Den danske Folkekirke, Salmebogen, højskolen, andelsbevægelsen og en stor del af dansk foreningsliv.

Grundtvig blev lærefader for et kuld præster, som fik et rigt virke inden for den grundtvigske retning. Hvad nok færre ved, er, at også f.eks. Vilh. Beck, Indre Missions høvding, var vakt af Grundtvig og aldrig forlod Grundtvigs kirkelige anskuelse. Ejheller hans stærke betoning af dåb og nadver.

Mange er de, som i årenes løb har taget Grundtvig til indtægt, lige fra venstre-bønder til venstre-orienterede EF-modstandere. Hans frihedssyn og antiautoritære holdning har været til udfordring for mange. Og mange

Fra søndag aften's underholdning ved elevstævnet

Hjemme fra skolen

Blandt de aktiviteter, skolen i den sidste tid har været involveret i – elevbesøg i lærerhjem, en gang idræts-klø til Holtehus efterskole, overstået skriftlig eksamen m.m. – må der være to begivenheder, der må særligt fremhæves, – ikke fordi de som sådan er mere værd, men snarere fordi de UDADTIL set kører på alle 58 cylindre:

Det var en hektisk uge, vi lige har overstået. Elevfesten (7.-8. maj) med det store opbud af mennesker og forældredagen (12. maj) med det ligeså store opbud af mennesker. Ellers er dagene yderst forskellige. Gæsterne

---

har nok også taget »den gamle« til indtægt med urette.

Fremtiden

Skal vi kaste et blik fremad, så vil de to kæmper utvivlsomt fortsat præge dansk kirkeliv, hvor dog den grundtvigske bevægelses svaghed vil være, at den mangler det klare skriftsyn og skriftprincip, som vi møder hos Luther.

til elevstævnet bevæger sig mere hjemmevan- te rundt og snakker og griner med hinanden, hvorimod forældredagens gæster på en – må jeg bruge udtrykket »undselig« – måde føler, at de har fået lov til at kigge ind på deres børns skole. Til elevstævnet læner gæsterne sig tilbage i stolene med korslagte arme og ser på gymnastikopvisningen og siger: »Dengang da jeg – og så videre – skulle vi også lave opvisning, og nu skal vi sandelig se, om eleverne i dag kan lige så meget«. Og det skal de kunne, og gerne en anelse mere og bedre, – jeg forudser, at gymnastikopvisningen om 8 år vil vare 2½ time. Forældrenes hjerteaktivitet og blodtryk ligger under forældredagens gymnastikopvisning væsentligt over normalt, – de holder øje med, om deres børn nu ikke kvajer sig, eller om de nu klarer sig ligeså godt som de andre elever. På samme måde gælder det for det, der foregår på scenen de pågældende dage. Lørdags- og søndagsaften's underholdningen til elevstævnet ikke bedre end forældredagens – må gerne virke mere uforpligtende, da man på forældredagen i stor udstrækning bedømmer enkeltpræstationerne: »Jo, hun er med« eller »Bare alle kan høre, hvad vores knægt siger«. Hvad der er helt naturligt er, at eleverne er mere på

mærkerne på forældredagen. Sangkor og musikanter giver den lige en tand mere, som da man selv i 8. klasse engang sad og skrålede og hostede under radioens morgenandagt i Københavns Domkirke og tænkte: »Ka' I høre mig derhjemme?«.

Den største ulempe, man oplever på elevstævnet, er, at man nu må indse, at man er ved at blive gammel. Ens gamle elever – som man ofte næppe genkender er selv ved at være rigtig voksne mænd og koner, og disse mænd og koner har så travlt med at genopfriske minder, snakke forlovelser, ægteskab, børn, børnebørn og motorcykler, at vi ikke vil bebrejde nogen, at snakken gik forud for elevforeningens »mødetræf«. Man overvejer derfor at omlægge valgproceduren med hensyn til om- eller genvalg af jubilæumsrepræsentanter.

Kort sagt: Vi ved, at der er brug for begge arrangementer, og vi skal nok stå for dem i de næste to tusinde år.

Erling A.

Adresseforandringer

- 45-46 Niels Kr. Kristensen, Iglsovej 34 A, 7850 Stoholm Jyll.
- 49-50 Oskar Christensen, Smedebækvej 24, Gludsted, 7361 Ejstrupholm.
- 51-52 Kristian Pedersen, Ringkøbingvej 61, 6971 Spjald.
- 55-56 Jens E. Thomsen, Nørregade 46, 6960 Hvide Sande.
- 1959 Anna Marie Pedersen, Kildsigvej 12, 6971 Spjald.
- 73-75 Johannes Breinholt, Overgårdsvej 5, 6920 Videbæk.
- 74-75 Freddy Kristensen, Lucernemarken 3, 7600 Struer.
- 74-76 Inge Bitsch, Longauten 50, Hinge, 8620 Kjellerup.
- 75-76 Hanne Laursen, Holstebrovej 4, 6971 Spjald.

- 1976 Kjeld Utoft Andreassen, Haslev Udvidede Højskole, Skolevej 9, 4690 Haslev.
  - 76-78 Dorthe Evtbjerg Kristensen, Vestergade 18, 8963 Auning.
  - 76-78 Dorthe Bredahl, Kirkebækvej 75, 8800 Viborg.
  - 76-78 Britta Andersen, Båstrupvej 10, 8722 Hedensted.
  - 76-79 Peter Adamsen, Norgesvej 9, 8800 Viborg.
  - 77-78 Ruth Thomsen, g. Lauridsen, Tingvejen 380, 7200 Grindsted.
  - 77-79 Karin Pilgaard, Danmarksgade 17, 7600 Struer.
  - 77-80 Karsten Jensen, Landtingvej 36, 7830 Vinderup.
  - 1978 Solveig Mørch Jensen, Kejlstrupvej 6, 8766 Nr. Snede.
  - 78-79 Benedikte Pedersen, Sevelvej 19¹, 7830 Vinderup.
  - 79 Jens Pedersen, Børkop Bibelskole, 7080 Børkop.
  - 79-82 Henrik Thode Nielsen, Sundbyvej 2, 8560 Kolind.
- Kjeld Hansen, Skråvej 1,
7830 Vinderup.

Nørre Nissum Høj- og Efterskole

Kirkebyen 16. 7620 Lemvig. Telefon (07) 89 10 04. Elevernes tlf. (07) 89 11 07 12.30–14 og 18.30–20

Forstander: Bruno Graversen.

Formand for bestyrelsen: K. E. Sørensen, Holstebro.

Nørre Nissum Høj- og Efterskoles Elevforening

Elevbladet udkommer sidst i hver måned, undtagen januar og august.

Redaktion:

Bruno Graversen (ansvarshavende), Erling Agergaard, Poul Jeppesen.

Adresseændringer, ind- og udmeldelser til: Erling Agergaard, Ringvej 3, 7620 Lemvig. Telefon (07) 89 14 31.

Kasserer:

Poul Jeppesen, Sejbjerg 43. 7620 Lemvig. Telefon (07) 89 15 02.

Elevforeningens gironummer: 8 03 62 33.

Christensens Bogtrykkeri, Bogtrykkergården a-s, Struer